

KYRK fönstret

ANDREAS WIJK:

*"Jag insåg att homofobin
skapats av människor,
inte av Gud"*

JOHAN NEVANPERÄ, 19,
VILL INTE LÄMNA KYRKAN
UNDER VÄRNPLIKTEN:

*"Kompisarna
säger att det
blir intensivt,
men jag vill
fortsätta"*

9

TIPS
PÅ HUR
MAN BLIR
SVINNSMART

TEMA

SKIFTEN

MÅNGFALDENS
TRÄDGÅRD

vill sprida
sin idé till
hela Boden

*Sluta jaga lyckan –
fyll livet med mening*

Camilla

Nu går vi mot den femte årstiden

En av de saker jag uppskattar allra mest med att bo i Norrbotten är vår fantastiska vårvinter. Den där så kallade femte årstiden, då snötäcket fortfarande ligger kvar, nätterna är kalla, men solen värmer gott på dagarna och får hela världen att glittra när strålarna reflekteras i snön. Denna period, som här i norr är ganska lång, blir en mjuk och uppskattad övergång mellan vinter och vår.

Årstiderna skiftar, liksom naturen, och på sätt och vis även våra liv. Och det är just skiften som är temat för detta nummer av *Kyrkfönstret*. Vi möter bland annat Johan Nevanperä, som efter avslutade gymnasiestudier och några månader som volontär i Svenska kyrkan Boden, nu tar på sig Försvarsmaktens kamouflagemönstrade uniform och rycker in i lumpen. Ett kanske något kärvare skifte än vårvintern eftersom förändringen sker från en dag till en annan.

TIDIGARE OM ÅREN sa man att värnplikten fick landets unga pojkar att växa upp till män, och för många var det nog så. Före man ryckte in bodde man hemma hos sina föräldrar, men efter muck flyttade man till eget boende och började jobba eller studera vidare på annan ort.

”Det är en ny tid i livet som väntar när även den sista av mina tre fina grabbar lämnar boet.

För oss flickor var det annorlunda (för det var tyvärr inte så vanligt att tjejer gjorde lumpen när jag växte upp). Men även vi flyttade förstås hemifrån i ungefär samma veva som killarna, och för mig blev det ett stort skifte. Jag tog dessutom min packning och flyttade 30 mil söderut för att läsa på universi-

Ljuset under vårvintern i Norrbotten är en dröm för en fotograf, så mig hittar man bäst i skog och mark under den här perioden.

Foto: CAMILLA ARVIDSSON

tetet i Umeå. Ny stad, nytt boende, ny klass, och nya vänner. Och fullt upptagen med att kliva in i vuxenlivet tänkte jag aldrig på hur det påverkade mina föräldrars tillvaro.

I dag ser jag mina egna barn flytta ut, och förstår att det kommer att innebära stora förändringar i mitt liv också. Det handlar inte bara om saknaden efter deras sällskap i vardagen, utan om att fylla en stor tomhet i både rum och tid. Det är verkligen en ny tid i livet som väntar när även den sista av mina tre fina grabbar brer ut sina vingar och lämnar boet. Jag har inte riktigt bestämt mig för om jag tycker om det eller inte...

LIVET SKIFTAR, LIKSOM årstiderna och naturen. Just vårvintern är en skiftning jag och många med mig tycker väldigt mycket om, så passa på och njut av den.

Camilla Arvidsson

Kommunikatör 0921-775 32
camilla.arvidsson@svenskakyrkan.se

INNEHÅLL

Din församling

- 4 **Intervjun** Johan Nevanperä, 19
- 6 Act Svenska kyrkan
- 8 Nadiwas kamp för sina barn

Tema skiften

- 10 Jakten på lycka och meningen med livet

Porträtt

- 16 **Andreas Wijk, artist** Jag har aldrig varit på en bättre plats i livet

"Vi är hårdkodade att söka mening med livet", säger filosofen Frank Mar-tela.

Foto: MAREK SABOGAL

Reportage

- 20 **Påsk** En skruvad trestegsraket
- 25 **Artikelserie om livsfrågor** Klimatet
- 28 Mångfaldens trädgård

Övrigt

- 23 Så blir du svinnsmart
- 24 Fem böcker med skiften i fokus
- 31 Korsord

Foto: MILENA-KATZER/GETTY IMAGES

FÖLJ OSS!

»Läs mer om vad som händer i Svenska kyrkan Boden: **Webben:** svenskakyrkan.se/boden **Instagram:** @svenska-kyrkanboden »Varje vecka i Bodens Gratistidning.

Trycksak 5041 0004

Sms från Jerusalem

»Tänk om det funnits mobiltelefoner under den dramatiska påskhelgen omkring år 33. Då kanske lärjungen Johannes skickat sms i den här stilen till en kompis hemma i Galileen.

En traditionell version av påskens händelser finns i Matteusevangeliet, kapitel 26–28.

Text och idé: **Ulrika Ljungbladh**

Skärtorsdag

Torsdag 19:20

Fixat lyxig påskmiddag med en vän. :-) Väntar bara på resten av gänget. /Johannes

Torsdag 22:05

Konstig stämning. Jesus tvättar våra fötter och pratar ovanligt obegripligt om sej själv som bröd och vin. Trött, men hänger med till Getsemane.

Torsdag 23:38

Det är inte sant! Soldater grep precis Jesus. Hör av mej när jag vet nåt.

Långfredag

Fredag 06:30

Puuh! Pilatus och Herodes vill släppa J.

Fredag 08:11

Neeeej! Dom tänker korsfästa honom ändå! Måste rusa till Golgata.

Fredag 15:03

Det är över. Han är död.

Påskafton

Lördag 14:25

:(Vaknar visst aldrig ur den här mardrömmen. Kan inte fatta att han är borta.

Påskdagen

Söndag 08:01

Har du hört? Ryktet går att graven är tom. Sticker dit.

Söndag 12:11

Han lever! :-) Jag såg det själv. Helt otroligt!

Annandag påsk

Måndag 13:21

Vilken uppståndelse! Flera hundra pers säger att dom sett Jesus. Fortsättning följer...

DELA LIKA UNDER SAMMA HIMMEL

I KVÄLL GÅR ÖVER 800 MILJONER MÄNNISKOR OCH LÄGGER SIG HUNGRIGA

Världen är hungrigare än någonsin fast det produceras mer än tillräckligt med mat i världen för att alla människor ska bli mätta. Att dela med sig har aldrig varit viktigare. Genom att ge en gåva är du med och bidrar till att fler människor kan äta sig mätta. Dela lika under samma himmel.

* 110 kronor räcker t ex till en matkasse för en familj på Filippinerna i en vecka.

tryggt givande greenlight 90 SVENSK INSAMLINGS KONTROLL

Källa wfp.org

Tillsammans gör vi skillnad. Din gåva gör det möjligt.

SWISHA TILL 900 1223

REDAKTION

Redaktör: Camilla Arvidsson
Adress: Kyrkfönstret, Strandplan 25, 961 34 Boden
Mejladress till redaktören: camilla.arvidsson@svenskakyrkan.se
Telefon: 0921-77 532
Upplaga: 14 300 exemplar

Omslagsfoto: Joakim Nordlund
Webbplats: svenskakyrkan.se/boden
Produktion: Verbum AB
Ansvarig utgivare: Martina Croner martina.croner@verbum.se
Tryck: Stibo Complete, Katrineholm, 2022. **Distribution:** Postnord

EN DEL AV **amos**

Svenska kyrkan
BODEN

VEM?

Johan Nevanperä, 19, volontären som gör sig redo för militären:

Det är rätt tragiskt på det sätt som man har rustat ner här

Johan Nevanperä kommer att gå från volontär till militär. Nu väntar en 15 månader lång värnplikt för den unge bodensaren.

– Ett nytt steg för mig, säger 19-åringen.

Text & foto: **Joakim Nordlund**

» Johan Nevanperä fyllde 19 år i november och bakom sig har han ett innehållsrikt år som volontär inom Svenska kyrkan Boden. Han är också engagerad på flera nivåer av Kyrkans unga, både lokalt i Boden liksom i Luleå stift. Under hösten var han exempelvis stiftets representant på de Ungas kyrkomöte i Uppsala, en viktig samlingsplats för att berätta för Svenska kyrkan vad barn och unga tycker om de frågor som behandlas på det stora Kyrkomötet.

– Det kändes värdefullt att få delta. Jag var också den nordligaste representanten, så jag bar fram åsikter som de unga här i norra

Sverige upplever som viktiga, säger han.

– Det är viktigt att kyrkan också får de ungas perspektiv för att man ska kunna hänga med i utvecklingen.

SOM VOLONTÄR ARBETAR man under ett år inom kyrkans verksamhet, och där har Johan spelat en viktig roll, inte minst i barn- och ungdomsverksamheten.

– Jag har mest varit i Matteuskyrkan, men inte bara där. Det har varit ett år som har innehållit väldigt mycket, säger han.

Nu väntar någonting helt annat. Den 13 mars börjar ett nytt kapitel

i hans liv i och med att han drar på sig kronans kläder. Framför sig har Johan en 15 månader lång värnplikt.

– Jag har ju hört en del om värnplikten, både bra och mindre bra. Men det lär ge mig erfarenheter som jag sedan bär med mig i det vuxna livet. Jag kommer att få utbildning i ledarskap som är bra även inom det civila. Det är i alla fall vad jag tror, säger han.

KYRKANS UNGA

» Svenska kyrkans unga är en är en öppen gemenskap av unga människor som vill upptäcka och dela kristen tro.

» Det är en demokratisk rörelse som är till för barn och unga från 0–30 år. Svenska kyrkans unga har cirka 13 500 medlemmar.

» Kyrkans unga vill vara lokalt närva-

rande i varje församling och målet är att alla barn och unga ska kunna växa i både tro och ansvar utifrån ålder och personlighet.

» Det kostar ingenting att bli medlem. Det enklaste sättet är att surfa in på hemsidan www.svenskakyrkansunga.se och anmäla sig som medlem där.

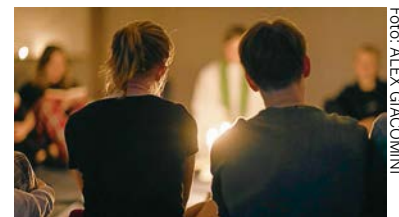

Foto: ALEX GIACOMINI

KORT OM

**Johan
Nevanperä**

Ålder: 19 år.

Bor: Boden.

Familj: Mamma Eva, pappa Anders, samt syskonen Andreas och Jennifer.

Fritidsintresse: Fotografering och jakt. Håller just nu på att ta jägarexamen.

Aktuell: Efter ett år som volontär inom Svenska kyrkan Boden väntar nu 15 månaders värnplikt på I 19 i Boden.

Övrigt: Sedan 2020 är han invald i Sävasts församlingsråd. Under hösten var han också Luleå stifts representant på de Ungas kyrkomöte i Uppsala.

Johan Nevanperä har under det senaste året haft Matteuskyrkan som bas. Han väntar i stället de gula byggnaderna inne på I 19.

I dag finns en stor oro i Europa i och med Rysslands angreppskrig i Ukraina. Sverige är på grund av det här på väg in i Nato. Samtidigt kommer vårt land att tvingas rusta upp för att stärka landets militära kraft.

– Det är rätt tragiskt på det sätt som man har rustat ner här. Vi hade en ganska bra ställning i Sverige med ett bra försvar och bra materiel. Jag tycker om det engelska uttrycket ”It’s better to be a warrior in a garden, than a gardener in a war”. Det är bättre att vara redo för något som kanske kommer. Om det väl kommer har man ändå en beredskap för vad som ska göras. Sedan är det ju inga roliga saker som man förbereder sig inför. Men man är ändå till viss del förberedd, säger han.

Johans engagemang inom

Kyrkans unga började med ett stiftsläger i Piteå, där han träffade andra unga från både Norrbotten och Västerbotten.

– Det var en positiv grej som gjorde att jag ville fortsätta att engagera mig. Det känns som att alla får plats där. Under samma tak, säger han.

HAN HOPPAS KUNNA få tid för engagemang inom kyrkan också när han har inlett sin värnplikt.

– Kompisar har sagt att det blir intensivt, men jag vill fortsätta inom församlingsrådet i Sävast, och med att vara engagerad inom kyrkans ungdom i Boden. Sen får vi väl se vilken tid och ork jag har. Och nu kommer vårvintern där påsken är den stora högtiden.

– Det är härligt när solen börjar att värma igen. Jag tycker om att

arbeta praktiskt och brukar då gilla att ta tag i saker hemma där jag bor. Så påsken är både vila och praktiskt arbete för mig, säger han.

Vad betyder Boden för dig?

– Det är en varm plats för mig där jag trivs. Boden är en lagom stor stad där jag upplever en stor gemenskap. En gemenskap och en stolthet i det att man kommer från Boden.

DET HÄR ÄR HELIGANERNA

»HELIGanerna är en grupp för ungdomar från årskurs 8 och uppåt, som träffas på fredagskvällar klockan 18.00–22.30

i Församlingsgården på Strandplan 25.
»Programpunkterna varierar från gång till gång, men kvällarna innehåller

alltid fika och andakt med sång, text och bön.

Mer info, kontakta Anna Karlsson: 0921–775 31 anna.karlsson@svenskakyrkan.se

Act med kraft att förändra

ACTS TANKE

Vi lever alla under samma himmel och har samma rättigheter. Men beroende på var vi föds ser verkligheten olika ut. Det kan vi aldrig acceptera. Tillsammans kämpar Act för alla människors rätt till ett värdigt liv. Act står för att agera och att omsätta tro i handling - alltid med människors lika värde och rättigheter i fokus.

Text: *Anna Bergström*
Foto: *Camilla Arvidsson*

Genom Act, Svenska kyrkans internationella bistånds- och utvecklingsverksamhet, görs insatser över hela världen, mot fattigdom, förtryck, orättvisor och snabbt agerande vid katastrofer. Svenska kyrkan Boden arbetar även lokalt med insamlingar till Act.

» Act är det engelska namnet för att agera och det är just det som namnet ska signalera. Det finns också en koppling till ACT-alliansen, som står för Action by Churches Together. Det är världens största allians av kristna organisationer och kyrkor som samarbetar med utveckling, påverkan och humanitärt arbete.

Act Svenska kyrkan har fem fokusområden:

- » Försörjning och klimaträttvisa
- » Jämställdhet och hälsa
- » Fred och demokrati
- » Tro och lärande
- » Katastrofinsatser

De olika fokusområdena spänner tillsammans över mer än 300 projekt i ett 40-tal länder. Act arbetar också för att påverka makthavare till förändring och har ett antal så kallade changemakers – förändrare – världen över.

GENOM LOKALA SAMARBETEN här i Svenska kyrkan Boden kan även du i det lilla bidra till effektiva och

handlingskraftiga stora globala insatser. Det målmedvetna insamlingsarbetet har varit detsamma genom åren, sedan långt innan samlingsnamnet Act kom till. Skillnaden i dag är att hela pastoratet arbetar gemensamt under ett insamlingsnummer i stället för som tidigare, då varje församling arbetade ensamt för sig.

Tillsammans bidrar nu församlingarna i Svenska kyrkan Boden på olika sätt till Acts världsspännande kampanjer. Ett exempel var julinsamlingen *Bryt en tradition*, som fokuserade på insatser mot skadliga traditioner som tvångsäktenskap, könsstympning

och könsrelaterat våld som fräntar flickor och kvinnor i många länder rätten till sina egna liv.

EN HÄNGIVEN PERSON, både inom Act, Edefors församling och Harads i stort, är diakoniassistenten Karin Sandling. Karin är en lokal naturlig länk mellan kyrkan, ny-svenskarna och föreningslivet.

Hon är även en av de anställda inom Svenska kyrkan som dels har varit i Uppsala för att möta andra engagerade och där inspireras och utbildas tillsammans med dem. Dels har hon deltagit i en av de resor där Svenska kyrkans medarbetare åker ut

Insamlingar till Act pågår löpande hela året, med lotterier, försäljning av syföreningarnas alster, hembakat bröd, med mera. Inför julinsamlingen träffades delar av Act-gruppen för att baka och göra i ordning julpaket till försäljning.

Karin Sandling (mitten) och Sävasts församlings Act-ombud Stina Aronsdotter (vänster) och diakon Erika Andersson (höger) i en ljusmanifestation i samband med Svenska kyrkans internationella konferens Göra skillnad i Uppsala i höstas.

VISSTE DU ATT

»... Act har sin bakgrund i Svenska kyrkans mission som bildades redan på 1800-talet. Efter andra världskrigets behov av hjälp ute i Europa tillkom så Lutherhjälpen. »Är 2008 sammanfördes sedan Svenska kyrkans mission och Lutherhjälpen till Svenska kyrkans internationella arbete, som 2019 bytte namn till Act Svenska kyrkan.

Sverige, både på plats och med insamlingar. Som stöd i arbetet har lokala ombud valts in via alla församlingsråd. Det finns därmed två förtroendevalda från Gunnarsbyns, Edefors, Sävasts och Överluleå församlingsråd med i arbetet för Act. Tillsammans med de anställda informerar de församlingsborna om Acts insatser runtom i världen och planerar för olika insamlingsaktiviteter under året. Det här sättet att arbeta tillsammans som en stor grupp är som sagt nytt och Act-gruppens första stora insats var just under julinsamlingen 2022.

I HARADS ÄR det ombuden Kathrin Isaksson och Maud Svedin som hjälper till vid de olika insamlings-tillfällena. Ett exempel var vid fredsgudstjänsterna, som firades i de fyra församlingskyrkorna under fjärde advent, då bland annat fredsljuset från Betlehem togs emot och spreds vidare till församlingsborna. I Harads serverade de fredsfika med smörgåsar och te i anslutning till gudstjänsten, och samlade samtidigt in pengar till Act med sin försäljning. Luncher, väffelkafé och lotterier är andra exempel där vi kommer att få se dem.

– Det är guld värt att vara flera som hjälps åt. Det är inte bara på grund av mitt jobb i kyrkan jag brinner för det här, utan jag tycker att det är viktigt att visa att vi kan hjälpa varandra. Vi har det så bra i Sverige och kan göra så mycket, menar Karin Sandling.

På fredsgudstjänsterna i Edefors och Gunnarsbyns kyrkor fanns det utställningar på temat fred som barnen i byarna hade ordnat med.

i världen för att göra speciella insatser.

– 2018 sökte jag och kom med som en av tolv från Sverige som fick resa till Sydafrika. Det var fantastiskt att få se med egna ögon vart pengarna som vi hjälps åt att samla in tar vägen. Vi besökte bland annat Philani, en hälsoklinik för barn- och mödravård i Khayelitsha, en kåkstad utanför Kapstaden. Den grundades av en svensk läkare, Ingrid Le Roux, som även startade upp projektet med mentormammor. Där kunde vi tydligt få se hur hjälpen gör skillnad.

Karin menar att hjälpen behövs och kan bidra stort även här i

Nadiwas kamp för sina barn

Efter tolv år i flyktinglägret har flerbarnsmamman Nadiwas hopp om att komma därifrån falnat, men livsglöden har inte brunnit ut. Med hjälp av en spargrupp har hon startat en mataffär och hennes omsorger räcker även för Mohammed – ett av många föräldralösa barn.

»Nadiwas make arresterades och fängslades av regimen i deras hemland i östra Afrika. Varför hennes man sattes i fängelse vet hon inte. Hon vet inte heller var han hålls fången eller om han överhuvudtaget lever. Hon vet bara att hon och barnen inte kunde vara kvar i landet. De tvingades fly till Kenya, och placerades i flyktinglägret Kakuma, där de nu bott i över tolv år.

– Vi är här för att vi inte har någon annanstans att bo. Vi har fått skydd här men det är inte säkert. Det är en kamp varje dag, säger Nadiwa, som tjänar mindre än 500 kronor per månad.

– Ena månaden köper jag skor åt ett av barnen, nästa månad till nästa barn, och när alla fått skor behöver den första nya igen.

EN DAG FÖR drygt fem år sedan kom en ung kvinna från Nadiwas hemland till lägret med sin fem-åriga son Muhammed. Kvinnan berättade för Nadiwa att hon inte var välkommen hem till sin familj eftersom hon var ogift när barnet föddes. Hon hade rest till Nairobi för att leta efter pappan till sin son, men eftersom hon befann sig illegalt i Kenya förflyttades hon mot sin vilja till Kakuma flyktingläger.

– Jag försökte hjälpa dem. De fick bo hos mig och jag sa till henne

?

VISSTE DU ATT

»...LVF står för Lutherska världsförbundet, och är ett omfattande internationellt samarbetsorgan för lutherska kyrkor. Förbundet bildades i Lund 1947 och har nu 140 medlemskyrkor fördelade på 79 länder och omfattande över 70 miljoner medlemmar. Svenska kyrkan är medlem i LVF.

Källa: Wikipedia

Nadiwa ser till att Muhammed får bra mat varje dag, får gå i skolan och spela fotboll i flyktinglägrets fritidscenter.

Foto: JESPER WAHLSTRÖM

att eftersom hon kunde laga mat så kunde hon skaffa ett jobb och tjäna pengar. Hon jobbade i tre månader och sparade pengarna. Sedan stack hon. Hon lämnade sin egen son! Om jag skulle träffa henne i dag skulle jag ha så många frågor. Vad kan vara anledningen till att lämna sitt eget barn!?

Nadiwa tittar med sorgsna ögon på Muhammed, som står tyst och stilla i dörröppningen till deras hem.

– Jag visste inte vad jag skulle göra med Muhammed. Han kunde inte sitta ensam i mitt hem medan jag gick till jobbet. Så jag tog med honom till LVF:s barnskyddsgrupp och sa att han måste gå i skolan.

Men där sa de att Muhammed först behövde en fosterförälder som kunde skriva pappren och ta hand om honom.

ENSAMMA BARN I Kakuma flyktingläger behöver en fosterförälder. I första hand placeras barn hos släktingar, men om det inte finns någon de känner så försöker LVF hitta lämpliga fosterföräldrar bland dem med samma nationalitet.

Eftersom det kan vara svårt att finna någon lämplig familj som är redo att ta sig an ytterligare ett barn i en redan utsatt situation organiserar LVF stödgrupper

för fosterföräldrarna så de kan hjälpa varandra genom samtal och gemensamt sparande.

Genom spargruppen lyckades Nadiwa starta en egen mataffär.

– I spargruppen ger alla 100 kronor varje månad och så turas vi går att få pengarna. När det blev min tur att få 700 kronor ringde jag och beställde potatis, tomater och bananer. Och maten kom! Då kunde jag sälja och beställa mer igen och så har det fortsatt.

NADIWA PLOCKAR BLAND tomaterna inne i sin lilla affär. Hennes äldsta dotter tänder kolugnen utanför och sätter på en stor gryta med olja. Det ska bli pommes frites att sälja. Muhammed går in och byter om från sin skoluniform för att gå på fotbollsträning, arrangerad av LVF:s ungdomssektion. Han gillar att spela fotboll och Nadiwa säger att det är den enda gång hon ser honom glad. Han har haft det svårt, men att Nadiwa tycker att hon ser en ljusning – att han börjar acceptera henne.

– Han sa till mig att om han får åka härifrån så vill han åka med mig, säger Nadiwa, och konstaterar:

– Gud gav mig det här livet. Och Gud gav mig de här barnen att ta hand om.

Sanna Bilow

DEL 2

KLIMATET

En artikelserie om livsfrågor

Det finns inga enkla svar på livets svåra frågor, men denna artikelserie kommer åtminstone att försöka sig på att ge dig några ledtrådar. I det här numret handlar det om klimatet. Människan är en del av evolutionen. Vi är djur bland djur. Samtidigt är vi skapade till att vara Guds avbild och vi har ett särskilt ansvar att värna jorden.

Text: **Carina Sundberg** Präst och teologie doktor

Ivårt land sägs det att kärleken till naturen är stark. Många av oss säger att det är i skogen, i skärgården eller i trädgården som vi upplever det som vidgar sinnet. Andra har sitt dagliga arbete knutet till jord, skog, vatten och djur. Samtidigt är vi många som inte vet särskilt mycket hur om hur ekosystem, klimat och biosfär hänger ihop. Men nog hör vi i dag ett rop från planeten, ett rop på hjälp?

Ibland hörs ropet som ett svagt eko från is som smälter vid polerna eller utrotningshotade arter. Ibland hörs klimatropet starkare, som när vi ser vatten svämma ner i grannens källare eller bilder från än större översvämningar i Bangladesh. Vi är medmänniskor på samma planet. Vi vet att det är så, men vad gör vi med den insikten? Det är inte enkelt. Kanske funderar vi över vår roll i helheten, köper ekologiskt eller närproducerat och kör mindre bil. Kanske undrar vi var Gud finns i det som sker? Kanske ber vi: ”Gud hjälp oss!”

I BÖRJAN AV Bibeln finns två skapelseberättelser, som kan beskrivas som skapelsemyter. Det betyder att de är poetiska och teologiska berättelser som i varje tid har något sant att säga om vad det är att vara människa i relation till den jord vi lever på, till varandra, till oss själva och till Gud. Genom historien har dessa texter tolkats olika. I denna text vill jag hålla ihop skapelse, ekoteologi och evolution. Ekoteologi är den teologiska reflektionen över ekologiska frågor, den globala klimatkrisen, samt människans plats i den ekologiska väven.

Den första skapelseberättelsen, *Första Mosebok* 1:1–2, berättar om hur skapelse sker under sju dagar, från det att Gudsvinden rör sig över vildmark och djupa kaosvattnen till att vilodagen skapas som kronan på verket. Däremellan växer liv fram i rymd, hav och på land; allt till en helhet. Berättelsen beskriver hur Gud kallar fram liv med sitt livgivande ord och ser att det är gott. Texten har ofta tolkats som att människan (Adam) är kronan på verket och ordet härskar har använts för att försvara missbruk av jordens resurser.

Många människor säger att det är i skogen, i skärgården eller i trädgården som vi upplever det som vidgar sinnet.

Foto: STOCK-ASSO/SHUTTER-STOCK/IKON

I dag betonas snarare att ansvaret handlar om att vårda och värna.

DEN ANDRA TEXTEN, *Första Mosebok* 2:4–3:23, som är äldre, berättar om trädgården Eden, där Gud formar människan av jord. Adam betyder också jord. Där finns ett ekosystem som gör liv möjligt, skulle man kunna säga. Adam och Eva, som betyder liv, lever mitt bland djur och växter, med ansvar att namnge, njuta och bruka.

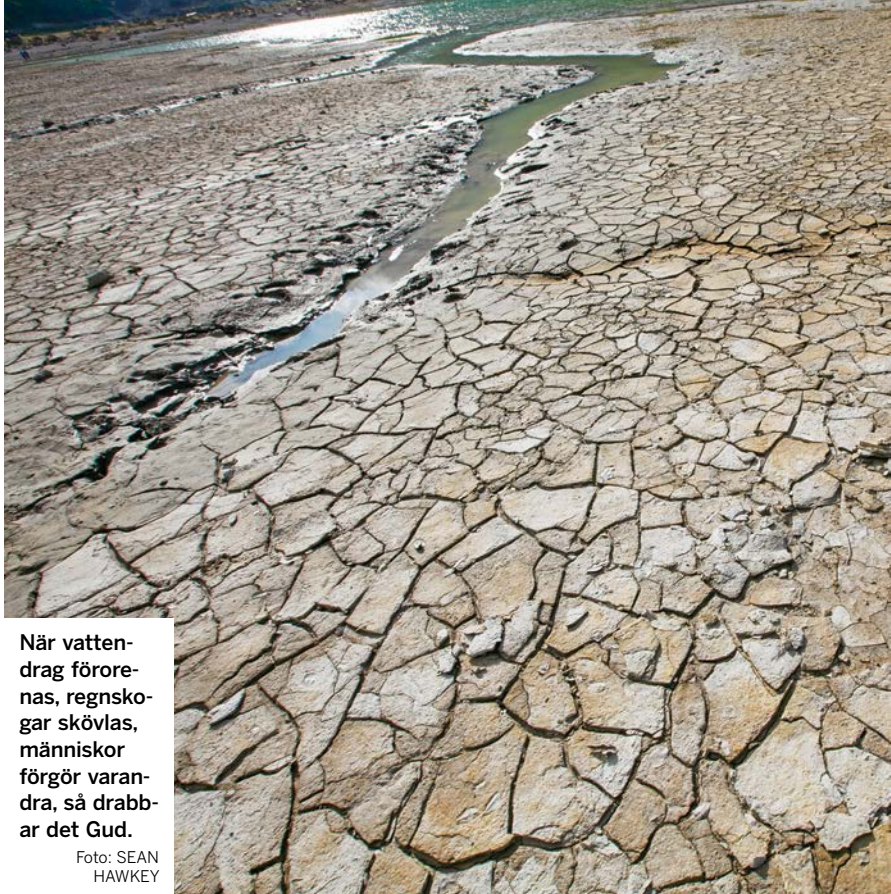
Men i berättelsen sker en konflikt med konsekvenser. Människorna drivs av begär till att äta av kunskapens träd. De inser att de är nakna, gömmer sig för Gud och skyller på varandra. Konsekvensen blir hårt arbete, ett slitsamt och ojämnt liv. På ett symboliskt plan beskriver berättelsen den spänning människan lever i, också i dag. Det är spänningen mellan att å ena sidan glädjas, vårda och njuta av den trädgård – planet – vi lever på och å andra sidan kämpa för överlevnad mitt i orättvisa och destruktiva livsmönster. Det är spänningen mellan att hjälpas åt och att skylla ifrån sig. Här är vi nu.

Men människan är inte orsak till allt lidande som >>

» sker. Vi vet att lidande, grymhet och även utplåning har varit en del av jordens historia långt före människorna. Virus, jordbävningar, tsunamier har varit med från planetens tidiga år. Djur dödar och äter andra djur. Liv parasiterar på annat liv. Det är en del av evolutionen. Starkare djur besegrar svagare. Det har aldrig på denna planet funnits ett perfekt förflutet. Människornas moraliska förfall är alltså inte orsak till kampen och lidandet i hela naturen. Berättelserna om det vi kallar syndafallet är inte historiska redogörelser, utan beskriver människans förutsättningar på ett existentiellt plan.

Det som *Första Mosebok* kapitel 3, med fortsättning fram till kapitel 11, berättar om är hur människans relationer, till Gud, till skapelsen och till andra människor faller isär, och förvrängs. Bibelns berättelser beskriver hur människans behov av självbekräftelse och självhävdelse blir viktigare än att vara nära viljan hos den Gud som gett oss livet. Det kallar vi för olydnad mot Gud.

Berättelsen om syndafallet gestaltar hur människan faller, igen och igen. Men skapelseberättelsen visar också att vi som homo sapiens har ett moraliskt ansvar. Det ansvaret är vårt, och det blir allt tydligare

När vattendrag förorenas, regnskogar skövlas, människor förgör varandra, så drabbas det Gud.

Foto: SEAN HAWKEY

”Vanmakten har inte sista ordet. Och när vi uppmärksam ser oss omkring, kan vi ana att det finns en kraft som helar, tröstar, stärker, inspirerar, befriar och upprättar. Det är Guds kraft.

i det som vi nu kallar för antropocen. Antropocen, eller människans tidsålder, kallas den tid då människans verksamhet har påverkat jordens klimat och ekosystem – från 1700-talet och framåt.

IBLAND SÄGS ATT kyrkan inte ska bry sig om samhällsfrågor, utan bara om det inre tros livet. Men det går inte att skilja på inre och yttre. Vi är inbäddade i världen och en del av ekosystemet. Den biologiska mångfalden fanns före oss människor och är en förutsättning för allt liv. Det går inte att stå vid sidan av. Därför är det kyrkans tro att vi behöver en helhets syn, där vi håller ihop våra grundrelationer: till oss själva, till naturen med medmänniskorna – och till Gud. Människan både är en del av evolutionen och skapad till att vara Guds avbild genom att värna jorden. Vi är med andra ord både djur bland djuren och har ett särskilt ansvar att vara skapande medskapare. Gud är den livgivande skaparkraften i allt liv genom alla tidsrymder. Guds skaparkraft verkar också i oss.

Livet på planeten är ingen självklarhet. Att tänka på jorden med dess myller som en gåva från Gud kan ge oss en grundhållning av tacksamhet och ödmjukhet, och en insikt om vårt ansvar. Vi har fått ett förtroende.

Genom historien har vi människor ofta betett oss som om vi var huvudpersonerna med rätt att söndra och härska. Ibland har detta skett med kyrkans välsignelse. Men vi människor har ett särskilt ansvar att inte glömma: livet är en gåva och allt levande hör samman i en skör väv av ömsesidighet och beroende.

Hur vi lever får konsekvenser för dem som inte kan föra sin egen talan, vare sig det är djur, natur eller medmänniskor. Vi är sammanflätade med allt levande. Vetenskapen, kyrkan och så många andra idag säger detta tillsammans.

SÅ KUNDE GUD inte bara ha skapat himlen från början och placerat oss där och så hade allt varit allt bra? Svaret är nej. Vår planet är, så långt vi vet, en unik planet. Det må finnas andra liknande, det vet vi inte, men för oss och för allt levande här och nu är vår planet den bästa av världar. Kanske är den Guds enda väg. Den är som den är för att ekosystemet ska kunna fungera och liv finnas.

Kontinentalkrockar, jordbävningar, tsunamier, virus, tarmbakterier, termodynamikens nödvändighet och Darwins naturliga urval är det enda universum som samtidigt kan ge upphov till storslagen skönhet, komplexitet, artrikedom och det liv vi har. Evolutionen rymmer också läkedom och nyskapelse. Denna dubbelhet är en förutsättning för livet på jorden.

I kyrkan talar vi om att det är i Gud som ”vi lever, rör oss och är till”, *Apostlagärningarna* kapitel 17:28. Vi får tro att allt levande tillsammans ger kunskap om Gud, men att Gud är mer än all vår kunskap. Vi får tro att Gud känner inifrån det levda livet hur hela planeten har det.

OM DETTA ÄR det givna livet, så finns i den kristna traditionen också en tro på det vi kallar för frälsning.

Den första skapelseberättelsen beskriver hur Gud kallar fram liv med sitt livgivande ord.

Foto: ALEX GIACOMINI

I frälsningen sker upprättelse, helande och befrielse.

Frälsning är ett ord som ofta kommit att handla om din och min personliga tro och hur vi har det med Gud. Men ur ett ekoteologiskt perspektiv handlar frälsningen om mer än dig och mig. Det handlar om befrielse och läkedom för hela skapelsen. Det handlar inte heller först och främst om hur det kommer att gå till slut.

I kyrkan brukar vi tala om ”redan nu” och ”ännu inte”. Det betyder att redan nu sker helande, befrielse, upprättelse, och det får vi vara en del av. Samtidigt finns en fullbordad hoppas på, en befrielse från allt destruktivt som ännu inte finns. När vi använder våra sinnen och är uppmärksamma på – ber för – isbjörnen, biet eller trädet, så ger det kunskap om isbjörnen, biet och trädet, men också om oss själva och om Gud. Det är ett bönsens seende, en uppmärksamhet med Gud. Det ger en höra-samman-kunskap.

Redan nu sker frälsning. Genom varje tid andas Gud förnyelse, befrielse och läkedom i skapelsen. Vi ser det när människor försonas med varandra efter en konflikt. Vi ser det när sjukvårdspersonal hjälper och när kroppar som varit sjuka eller skadade läks. Vi ser det när människor uthålligt arbetar för det goda och när försurade sjöar på nytt fylls av liv. Vi ser det när arter som varit hotade fått nytt livsrum och när samförstånds lösningar knyts mellan länder i klimatavtal. Vi ser det när grupper av människor gör politiska val för planetens skull.

Man kan kalla detta för fragment av frälsning, spår som pekar på något gott och samtidigt visar bortom sig själva – på Gud. Detta frälsande skeende har sitt centrum i Jesus Kristus. Han är katalysatorn och förebilden. Jag brukar ibland tänka på Jesus som en energivåg som vibrerar genom tid och rum, med konsekvenser åt alla håll. Det är läkedom och befrielse som sker där han går fram.

”OM EN LEM lider, lider hela kroppen”, *Första Korinthierbrevet* kapitel 12:26. I kyrkohistorien har det betonats att Jesus från Nasaret visar oss att Gud vet vad det är att vara människa. Genom sitt liv, sitt lidande och sin död visar Jesus oss att Gud lider med de människor som lider.

Ekoteologin utvidgar detta medlidande till att gälla hela skapelsen. När vattendrag förorenas, regnsko-gar skövlas, djur och människor förgör varandra, så drabbar det Gud själv. Det är vår tro. Jesu liv, död och uppståndelse synliggör detta som ett Kristus-mönster. Det är ett mönster som handlar om hur Gud älskar, lever och dör med hela skapelsen. Det är en kärlek som ger ut hela sig själv. Om denna kärlek inte gav sig själv från dag ett, om Gud inte vore med genom allt, skulle liv inte finnas till. Jesus död på korset vittnar om detta, men också om något mer.

För detta är ett mönster som inte enbart berättar om död. Det berättar också om liv. Jesu hela liv rymmer Guds överraskningar, där människor berörs och förnyas. Så är han ett med Gud. Uppståndelseberättelserna vittnar om den största överraskningen av alla. Vi förstår det inte, men Gud vänder fiasko till hopp, död till liv. Vanmakten har inte sista ordet. Och

Genom varje tid andas Gud förnyelse, befrielse och läkedom i skapelsen.

Foto:
SHUTTERSTOCK

när vi uppmärksamt ser oss omkring, kan vi ana att det finns en kraft som helar, tröstar, stärker, inspirerar, befriar och upprättar. Det är Guds kraft. I kyrkan talar vi om den som den heliga Andens kraft. Den ger hopp mitt i allt.

OCH VI DÅ? Vi behöver berätta hoppets berättelser. De är ofta överraskande. Miljöförstöring och klimatkris drabbar orättvist. Om all världens människor skulle leva som vi i Sverige, skulle det behövas fler planeter. Vi utmanas att släppa taget om vissa livsmönster och privilegier. Arbetet för det gemensamma goda sker redan nu: på gräsrotsnivå, bland beslutsfattare inom företag och i allmännyttan. Detta är en global rörelse med kraft, fantasi och uthållighet. Det handlar om lokala vattenprojekt i Indien, sopsortering i Rumänien, solenergi i Rwanda – Svenska kyrkans internationella arbete är en del av detta nätverksarbete. Här samverkar vetenskap och kyrka.

Gud kan inte ingripa som om Gud vore en superhjälte. Det kan inte vi heller. I stället utmanas vi att vara skapade medskapare, och som kyrka att vara omsorgens tecken och värna hela skapelsekroppen. Detta är ett sätt att tala om andlighet som är vardaglig och praktisk och inte skiljer på litet och stort, inre och yttre. Vi utmanas att inte vara inkrökta i oss själva utan att svara på nödens rop. I det ropet bor Gud. Det är djupt luthersk tanke. Vägen framåt är inte rak, färdigplanerad och självklar. Gud verkar i skapelsen med kreativitet och uthållighet. Som det står i psalm 475: ”O Gud, du andas över vår jord. Djupt i vårt inre skälver ljuset, skapandets Ande”. Så låt oss skapa med, men också hoppas. Paulus beskriver det i *Romarbrevet* kapitel 8:21 som att skapelsen själv otåligt väntar på att också den ”skall befrias ur sitt slaveri under förgängelsen och nå den frihet som Guds barn får när de förhärligas.”

NÄR VI FIRAR nattvard är det ett tecken på detta ”redan nu” och ”ännu inte”; denna livgivande vibration. Vi delar bröd och vin, till synes oansenliga ”gåvor av jordens frukt och människors arbete”. Samtidigt ger Gud sig själv till oss och vi blir en kropp tillsammans. Jord och himmel möts. Nattvarden är något som görs med oss och något som vi gör, som samtidigt vibrerar bortom själva händelsen. Det är en kärlekshandling som visar hur vi hör ihop med allt skapat och med Skaparen, Befriaren och Livgivaren (Fadern, Sonen och Anden). Det är en måltid av sårbarhet och delande som vetter ut mot hela skapelsen.

Det går att tänka på denna måltid som en kosmisk måltid. Ingemar Johansson sjunger att ”ett nattvardsbord står dukat i rymdens katedral”. Jag tycker mycket om den sången. Ur sångens budskap föds hopp och en kallelse till oss att vara delar i den kosmiska nattvarden, förvaltare av biosfären och att som Guds avbilder se sårbarheten och skönheten och vårda planeten vist. Detta handlar inte om evolution utan om försoning. Det är en försoning som helar och läker. Jesus död och uppståndelse har konsekvenser för hela skapelsen. ●

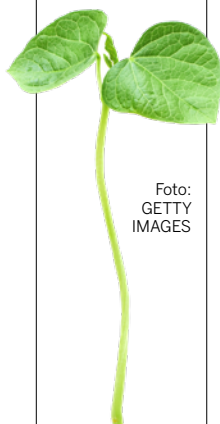

Foto:
GETTY
IMAGES

VAD?

Projektet Mångfaldens trädgård, som satsar på att bli självförsörjande:

De vill så ett frö hos alla kyrkor i Boden

I Kanada har FN haft en stor konferens om biologisk mångfald. I Matteuskyrkan i Boden vill man dra sitt strå till stacken genom projektet Mångfaldens trädgård. Häng med på en träff!

Text: *Johan E. Skoglund* Foto: *Camilla Arvidsson*

VILL DU VARA MED?

Du är varmt välkommen!

Kontakt:

»Om du känner att du vill bidra och delta i Mångfaldens trädgård, kontakta Carina Westbrandt:
Telefon: 0921-775 28
Mejl: carina.westbrandt@svenskakyrkan.se.

Vårens träffar:

Datum: 22 mars, 23 april, 7 maj, 15 juni.
Tid: 17.00
Plats: Matteuskyrkan.

»FN:s nyckelkonferens för biologisk mångfald, COP15, gick av stapeln i mitten av december 2022 i Montreal, Kanada. Där satte man upp nya mål som eftersträvar att stoppa den alarmerande förstörelsen av naturmiljöer viktiga för arters överlevnad, som ett resultat av mänsklig aktivitet. Ett nytt globalt ramverk för biologisk mångfald antogs. Detta kommer i sin tur att vägleda åtgärder över hela världen fram till 2030, för att bevara och skydda våra naturresurser.

I MATTEUSKYRKAN GÅR man från ord till handling med projektet Mångfaldens trädgård. Blommorna vid altaret i Matteuskyrkan kommer i framtiden att vara egenodlade.

– Såklart, under säsong så ska vi

vara självförsörjande, men också i så hög utsträckning som möjligt under vintern. Det finns arter som kan torkas och användas under hela året. Man kan också använda rätt mycket direkt från vår natur under vintermånaderna, säger diakoniassistent Stig Sörlin, som är primusmotor bakom projektet.

Stig är själv utbildad biolog och kan ämnet på sina fem fingrar. Även församlingspedagog Carina Westbrandt är involverad i projektet i Matteuskyrkan, och hon går nu i vår en utbildning i ämnet, Odlarglädje och skapelsekärlek på Helsingborgs folkhögskola utanför Göteborg. Hennes erfarenhet från denna distansutbildning kommer därmed också att kunna användas vidare i kyrkans arbete för biologisk mångfald.

Carina nämner intressanta

Deltagare Ann Carlberg berättar att hon har anlagt en liten blomsteräng i sin egen trädgård, samtidigt som hon tar för sig av tacopajen som serveras på kvällens träff.

planer på att sprida idéerna vidare till andra kyrkor i Boden. Målet är en grupp med representanter från pastoratets alla kyrkor.

Och att sprida tankarna vidare till kommande generationer. Carina Westbrandt, som jobbar med barn och ungdomar, ser det som naturligt att få in mångfaldens trädgård i den verksamheten.

STIG SÖRLIN HAR en smittande personlighet. Äktheten i hans engagemang för dessa frågor går inte att ta miste på, och det syns och hörs tydligt hur miljökampen Stig inspirerat Carina Westbrandt och de övriga deltagarna i projektet – som även de har ett brinnande trädgårds- och biologiskt mångfaldsintresse – till reella förändringar i sina egna trädgårdar.

Tanken med Mångfaldens

trädgård är inte att det ska vara ett projekt som avslutas efter en viss tid. Förändringarna i utemiljön vid Matteuskyrkan är permanenta, och inte något tillfälligt.

Arbetsdagar genomförs både på våren och hösten. De frivilliga männen i verksamhetsgruppen Grabbhörnan hjälper gärna till. En bod med redskap finns för uteprojekt. Vaktmästarna är vanligtvis snabba på att plocka bort komposthögar, men nu ska man prata med dem så att de får vara kvar året om.

Och även på Skogskyrkogården finns det numera planer på att

anamma mångfaldens trädgårds tankesätt vid skötseln av grönytornera.

PÅ TRÄFFARNA FÅR deltagarna lära sig både praktiskt och teoretiskt arbete. Man möts en gång i månaden och inleder alltid med en gemensam måltid och avslutar med en andakt. Att delta är gratis och kyrkan står för allt material.

De har exempelvis redan hunnit plantera krokuslökar, som kommer synas till våren. En biotopkarta över kyrkans grönområde runt kyrkobyggnaden har tagits fram.

10

goda växter

... för våra vänner pollinatörerna:

- 1 Solros
- 2 Äpple
- 3 Vårkrokus
- 4 Kungsmynta
- 5 Hallon
- 6 Ringblomma
- 7 Rödklöver
- 8 Gulsporre
- 9 Maskros
- 10 Prästkrage

I höstas planterade projektet krokuslökar som kommer synas till våren vid entrén till Matteuskyrkan.

Foto: BENGT SVEDER

Entusiasmen inför projektet med Mångfaldens trädgård hos de två ledarna Stig Sörlin och Carina Westbrandt går inte att ta miste på.

Planer inför våren är att tillverka holkar för fåglar, insekter och fladdermöss, odlingskragar och en kompost. Fågel- och fladdermusarter man hoppas locka är stare, rödstjärt, flugsnappare, sädesärla och nordlig fladdermus.

FLERA GLADA DELTAGARE släntrar in och låter sig väl smaka av tacopaj och sallad. Nästa år vid den här tidpunkten kanske maten man bjuder på innehåller egenodlade grönsaker. Deltagarna delar entusiastiskt med sig av hur de jobbar med mångfaldens trädgård i sina egna trädgårdar. Ann Carlberg berättar om den blomsteräng hon anlagt i en del av sin trädgård.

– Min man blev så glad då det blev mindre gräs att klippa. Det är bara att välja ut en yta och sluta klippa gräset där.

Förutom att anlägga en äng vill Ann också tipsa om att aldrig använda sig av kemikalier i trädgården.

– Man kan gott vara lat och duktig på samma gång.

Hon berättar vidare att en biolog varit och tittat på ängen och gett den högsta betyg. Där finns inga invasiva arter, och många olika slags insekter varav flera pollinerare trivs bra.

En annan deltagare berättar hur han börjat odla potatis till sina barnbarn.

” Min man blev så glad då det blev mindre gräs att klippa.

Ann Carlberg, som anlagt en blomsteräng i en del av sin trädgård

Häng med på en helg för hållbart liv

DATUMET 24-26 MARS

»Vi inleder på fredagen med att fira Messy Church och äta tacos tillsammans i Mariakyrkan i Sävast. Samtidigt pågår också aktiviteter för ungdomar i Församlingsgården inne i stan.

Och det är också där, i Församlingsgården och i Överluleå kyrka, som vi sedan växlar upp med ett absolut fullspäckat program under lördagen. Det blir föreläsningar, workshops och musikarrangemang med intressanta gäster på temat

klimat- och livsomställning. Det kommer också att serveras lunch, middag och kvällsfika mellan programpunkterna så att du verkligen kan ladda upp för en heldag med roliga aktiviteter.

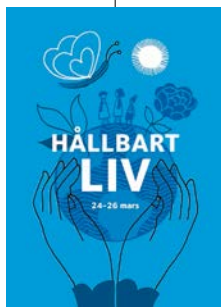
PÅ SÖNDAGEN KNYTER vi sedan ihop säcken i en sändningsmessa i Överluleå kyrka med inslag från lördagens aktiviteter. Det blir bland annat akvarellutställning, en gästpredikant, körsång och musik, och så ett festligt kyrkkaffe som avslutning.

En av helgens gäster är Sara Olsson, mer känd som Hållbara Sara på sociala medier, en återbruksnörd och second hand-fashionista, som brinner för att få fler att upptäcka möjligheterna och glädjen med att ställa om till en mer hållbar livsstil.

Tanken är att de frön vi sår tillsammans, både bildligt och bokstavligt, under denna helg ska få växa upp till vackra plantor som sedan bär frukt i våra liv, liksom i våra omgivningar.

Mer information

»Du hittar mer information och hela programmet för helgen på www.svenskakyrkan.se/boden/hallbart-liv

Illustrator:
SUSANNE
ENGMAN

CITATET

Himmelriket är som ett senapskorn, som är det är minsta av alla frön här på jorden när man sår det, men när det har såtts skjuter det upp och blir större än alla örter och får så stora grenar att himlens fåglar kan bygga bo i dess skugga.

Markus-evangeliet 4:31-32

KLIPP
UT OCH
SPARA!

BINGO!

Säg tack till någon	Gör något modigt	Låt bli att köpa onödiga saker	Ge pengar till välgörenhet	Prova något nytt
Gå på gudstjänst	Hälsa på en främling	Avstå sociala medier i 24 timmar	Ge någon en komplimang	Kolla på en klassisk film
Avstå från att äta godis i två veckor	Börja läsa en bok	Skicka brev till någon du inte pratat med på länge	Sluta använda plastpåsar när du handlar	Baka något och bjud till andra
Spela sällskapsspel	Låt bli dator/mobil en helg	Håll en aktivitet med familjen	Rensa ut och skänk kläder till välgörenhet	Låt någon gå före dig i en kö
Dela med dig av något du har mycket av	Hjälp en äldre person med något	Klaga inte på någon/något under en hel dag	Ät bara vegetariskt under en vecka	Fråga hur någon mår och lyssna på svaret
Gör något som du tycker är svårt	Bjud någon på middag	Gör något som gör dig lycklig	Öva tålmodet med något du inte orkar	Ge någon en kram

Utmana dig med fastebingo

»Fasta handlar om att avstå något för att vinna något. Poängen med den kristna fastan inför påsk är att påminna sig om Jesus och andras lidande och att vi ska dela med oss

av vår tid och vårt överflöd.

Fastan började på askonsdagen den 22 februari och pågår nu i 40 dagar (söndagarna räknas inte).

Skrik **BINGO** när du har en rad!

Foto: CAMILLA ARVIDSSON

ORDET VÅRVINTER

»Vårvinter kallas ofta de dagar som avser övergångsperioden mellan årstiderna vinter och vår. Vårvintern infaller oftast under månaden mars i Sverige och Finland. Ibland kallas den för "den femte årstiden".

Benämningen vårvinter används särskilt i områden med snötäckta ytor, plusgrader på dagarna, minusgrader om nätterna, och solljus som uppfattas som kraftigare när det reflekteras mot snön.

Källa: Wikipedia

Det finns alltid plats för dig och din längtan i kyrkan

I det senaste numret av *Kyrkfönstret* presenterades jag som Bodens nya kyrkoherde. Så hur går det? Tack för att ni undrar – jo, det går bra. Det har varit full fart sedan jag klev på som kyrkoherde, men det har också varit en av de roligaste perioderna i mitt liv. Det är mycket att sätta sig in i, men det betyder att jag lär mig något nytt varenda dag. Jag har dessutom mycket duktiga medarbetare och det hjälper att vi har så roligt tillsammans.

När en ny chef tillträder blir det alltid någon form av förändring, och jag är inget undantag. Det kan så klart störa ordningen men jag tror att det är viktigt att jag direkt tar ut en tydlig riktning. Lite förvirrande nu förmodligen, men tydligt i förlängningen. Detsamma gäller vilka fokusområden som vi ska jobba med. Det går inte att jobba lika intensivt med allt samtidigt, och det är mitt jobb att prioritera.

Finns det orosmoln? Ja, så klart finns det saker som vi inte har förutsättningar att enkelt ordna upp. Ett sådant område är svårigheten att rekrytera utbildad personal med rätt kompetens inom de kyrkliga profilyrkena: präster, diakoner, församlingspedagoger och musiker. Men brist på utbildad arbetskraft är jag ju inte direkt ensam om att eftersöka som arbetsgivare.

JAG ÄR ÄNDÅ helt säker på att Svenska kyrkan Boden, genom sitt utmärkta arbete, fostrat åtskilliga kyrkliga medarbetare genom åren. Ibland känns det som det finns bodensare i var och varannan församling, och det är jag så oerhört stolt över. Alla har alltså inte stannat kvar i sin hembygd, men verkar nu på andra platser i vårt avlånga land.

Och eftersom man ska fortsätta göra det man är bra på så undrar jag förstås hur många i Boden som bär på någon sorts längtan efter att arbeta i kyrkan? Jag tror nämligen att det finns flera där ute som vill men inte har vågat fråga ännu. Kanske funderar just du eller någon du känner om det finns plats för dig? Våga fråga, våga vara nyfiken på hur du kan förmedla din tro och ditt hopp till andra.

Måste man då vara helt på det klara med hur världen, livet med Jesus och evigheten, är funtad för att jobba i kyrkan? Jo, du behöver dela Svenska kyrkans tro och lära. Om du dessutom är bekväm med att tillsammans med andra undersöka vad din tro bety-

När ni nu sitter i snödrivan och tar detta nästan för givet, sänd då en tanke till dem som inte har möjlighet att komma ut i naturen och det fina vädret.

Foto: CAMILLA ARVIDSSON

der för dig så blir det även lättare att jobba i Svenska kyrkans församlingsverksamhet. Allt börjar egentligen med vanan att fira gudstjänst, så kom gärna på de gudstjänster vi har här i Boden för att prata vidare med mig eller mina medarbetare om du vill veta mer!

VÄRVINTERN I BODEN är fantastisk, och när ni nu sitter i snödrivan och tar detta nästan för givet, be då en bön för dem som inte har möjlighet att komma ut i naturen och det fina vädret. Jag orkar sällan ta mig långt, jag är ganska lat av naturen och har inget större skoter- eller skidintresse, men invid grannens häbbre med utsikt mot Hedavan, där finner du mig. Halvsövandes i solen.

Vi gör upp en liten eld och äter ute. Min äldsta hund är över 12 år, men han har alltid haft ett märkligt beteende. Om korven är rå äter han den inte, men om vi grillar den och sedan kyler av den i snön då är han hur glupsk som helst. Det gäller att veta vad man vill och vara livsnjutare. Min yngre hund är inte så nogräknad, korv som korv.

Till alla bodensare, livsnjutare och soldyrkare. Jag önskar er alla en välsignad vår och skickar med vers 1 och 2 av psalm 176. Om ditt hjärta flödar över av tacksamhet så stäm in i sången, om det inte gör det så sjung med ändå: ”Din klara sol går åter opp, jag tackar dig, min Gud. Med kraft och mod och nyfött hopp jag höjer glädjens ljud”.

Luisa Landewall
Din kyrkoherde i Boden